

Kazimierz A. K ł o s i ń s k i, Andrzej M a s ł o w s k i, *Globalizacja sektora usług w Polsce*, Warszawa: Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne 2005, ss. 214.

W 2005 roku na rynku wydawniczym ukazała się książka autorstwa Kazimierza A. Kłosińskiego oraz Andrzeja Masłowskiego *Globalizacja sektora usług w Polsce*, poświęcona ważnym zagadnieniom współczesnej gospodarki światowej. Ośmielam się wyrazić swoje skromne zdanie na temat przeczytanej lektury.

Podjęcie tematu usług przez Autorów nie jest dziełem przypadku, bowiem w długoletniej pracy naukowej mogą poszczycić się niemałym dorobkiem. Trafność wyboru problemu badawczego należy uznać za bezdyskusyjną. Otóż właśnie w państwach, w których proces transformacji się dokonywał lub dokonuje, rozwój poszczególnych sektorów gospodarczych niejako automatycznie zaczyna być włączony w proces globalizacji. Sektor usług w Polsce intensywnie się rozwija, przeżywa ekspansję, trzeba zatem rozpoznać i przyjrzeć się przejawom globalizacji w tym sektorze.

Globalizacja jest zjawiskiem niekwestionowanym, mimo że ścierają się poglądy jej przeciwników i zwolenników. Można doszukiwać się jej przyczyn, a na pewno trzeba śledzić jej postępujący rozwój. Jest procesem obejmującym sferę ekonomiczną, polityczną, kulturalną, dotyka wielu podmiotów w stosunkach międzynarodowych i charakteryzuje się:

- scalaniem międzynarodowych podmiotów gospodarczych na różnych płaszczyznach
- współzależnością międzynarodową
- zjawiskiem zmniejszania się przestrzeni i czasu.

Do cech wyróżniających współczesną gospodarkę należy rynek światowy, korporacjonizm, silny wpływ nauki i techniki, zmieniająca się rola i znaczenie państwa.

Poszukiwań przejawów globalizacji w sektorze usług Autorzy dokonali z perspektywy: wzrostu międzynarodowej wymiany usług, bezpośrednich inwestycji zagranicznych, procesów fuzji i przejęć, franchisingu i gospodarki elektronicznej.

Stan i kierunki rozwoju sektora usług w polskiej gospodarce implikują, że sektor ten dynamicznie się rozwija i rośnie jego znaczenie, a intensywność wzrostu jest zróżnicowana. Zwiększa się udział usług w zasobach pracy, zwiększają się również nakłady inwestycyjne. Zmiany, struktura, wielkości i zjawiska występujące w bezpośrednich inwestycjach zagranicznych w poszczególnych sektorach usług wyraźnie ukazują ich znaczenie, mimo zróżnicowania i silnych wahań w poszczególnych latach.

Autorzy podejmują się analizy procesu globalizacji, który dotyczy sektora usług w naszym kraju. Koncentrują się wokół takich zagadnień, jak: obszar związany z określeniem wielkości i zakresem procesu globalizacji w sektorze usług, specyfika

procesu globalizacji i jej wpływ na poszczególne sekcje na rynku usług. Określają czynniki globalizacji, poddają analizie przepływy zasobów kapitałowych i ich wpływ na usługi (potencjał, struktura, podaż). Nie pominęli określenia pojawiających się przed tym sektorem szans oraz zagrożeń dostrzeganych w analizowanych odrębnie sekcjach usług czy ujmując je całościowo. Proces globalizacji obejmuje nie tylko gospodarki poszczególnych krajów, również korporacje ponadnarodowe.

Z bogatych rozważań wyłania się odpowiedź, na czym polega proces globalizacji w usługach: „[...] na długotrwałym transnarodowym integrowaniu działalności usługowej na rzecz procesów wytwórczości, dystrybucji oraz świadczenia usług, dzięki rozszerzaniu, pogłębianiu oraz intensyfikowaniu różnego rodzaju powiązań (handlowych, inwestycyjnych, kooperacyjnych, informacyjnych), co prowadzi do tworzenia się współzależnego systemu gospodarczego w skali światowej, tzn. do gospodarki globalnej” (s. 202).

Pracę oparto na bogatej literaturze źródłowej polskiej i zagranicznej, udokumentowano wnikliwymi badaniami. Wprowadza ona czytelnika w klimat kunsztu i erudycji Autorów, a zarazem swobodnym językiem przeprowadza przez sektor usług w Polsce na tle istoty globalizacji w procesach gospodarczych. Książka zawiera bogactwo informacji, również w postaci rysunków i tablic (w większości są to wyniki badań Autorów), które ilustrują i wzbogacają poszczególne zagadnienia.

Rozważania zamykają Autorzy w sześciu rozdziałach, które całościowo i zarazem wyczerpująco wprowadzają czytelnika w prezentowaną problematykę. Rozdział pierwszy – *Istota oraz przejawy globalizacji w procesach gospodarczych* – to spojrzenie na istotę, naturę, cechy i przejawy globalizacji w sektorze usług. Pozostałe rozdziały, począwszy od drugiego (*Stan i tendencje w rozwoju sektora usług w Polsce na przełomie wieków XX i XXI*), poprzez trzeci (*Kapitał zagraniczny w sektorze usług w Polsce*), czwarty (*Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w sektorze usług w Polsce*), piąty (*Zagraniczne obroty usługowe Polski*) i ostatni rozdział (*Procesy globalizacji w sektorze bankowym oraz w dziedzinie usług ubezpieczeniowych*) prezentują szczegółowo problematykę sektora usług w Polsce. Rozdziały drugi, trzeci i czwarty omawiają wpływ, związki globalizacji z sektorem usług w naszym kraju, są jednocześnie zakończone prezentacją wniosków końcowych, co umożliwia czytelnikowi śledzenie rozwoju analiz dokonywanych przez Autorów. Książka opatrzona jest wstępem i zakończeniem spinającymi w całość podejmowane zagadnienia.

Zaprezentowane przez Autorów zagadnienia dotyczące *Globalizacji sektora usług w Polsce* są ważną pozycją książkową natury poznawczej, która opiera się na najnowszej literaturze naukowej i jednocześnie na badaniach prowadzonych nad tym sektorem od czasu rozpoczęcia transformacji systemowej w Polsce. Trzeba nadmienić, iż bardzo wymagający czytelnicy znajdą w tej książce wiele informacji związanych z globalizacją czy usługami, które z pewnością mogą stać się inspiracją do własnych przemyśleń czy rozważań nad współczesnymi zagadnieniami gospodarczymi. To niewątpliwie godne zauważenia dzieło o wielkiej wartości poznawczej, bogato udokumentowane i wszechstronnie przedstawiające przejawy procesu globalizacji w sektorze usług, w dobie dokonujących się przeobrażeń gospodarczych.

Paweł Marzec
Katedra Teorii Ekonomii WZNPiE KUL